

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Гарькавець С. О.

*доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології та соціології
Східноукраїнський національний
університет ім. Володимира Даля*

Волченко Л. П.

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології та соціології
Східноукраїнський національний
університет ім. Володимира Даля*

ДО ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Найбільш актуальним суспільно-значущим завданням, на тепер, є психологічний супровід особистості в умовах глобальних змін, що відбуваються під впливом воєнної агресії російської федерації проти суверенної України.

Такий супровід стосується українських громадян, які стають вимушеними переселенцями, які перебувають під постійною загрозою рашистських обстрілів, які є жертвами війни, які перебувають в контактах з ними, й навіть тих, хто надає жертвам війни посильну допомогу.

Взагалі, під психологічним супроводом ми розуміємо комплекс заходів, що спрямовані на надання психологічної допомоги індивідам, які зазнали психічного травмування або перебувають у складних життєвих обставинах, що можуть стати причиною їхньої майбутньої психотравми.

Дана проблема є не тільки актуальною в українському соціальному просторі, а й вийшла далеко за межі України, яка боронить свою незалежність понад півтори року від рашистських загарбників.

Отже, виникає запитання, як продуктивно здійснювати психологічний супровід особистості за таких умов її існування.

Ми вважаємо, що попри існуючий світовий досвід подолання таких деструкцій, й відповідно до того, що українська кризова ситуація не є унікальною, ексклюзивність соціально-психологічної проблеми має наявний вимір. Він полягає у тому, що вперше після Другої світової війни, у Європі, була розв'язана війна, що має загарбницький характер. Більше того, розв'язана путінською росією війна спрямована на знищення української державності, позбавлення України міжнародної суб'єктності. А за великим рахунком – знищення українців, української культури та української спадщини, що є нічим іншим, як екзистенційною війною проти української нації.

Визначено, що основний зміст *екзистенційною загрози складають соціально-психологічні чинники та умови, що ставлять під сумнів подальше повноцінне існування індивіда, його спроможність долати, чинити супротив і знаходити вихід з ситуацій, у яких він виявляється потенційно не спроможним врятувати своє екзистенційне «Я»*. Всі соціальні ситуації екзистенційною загрози поєднуються в одному – загрозі фізичного існування індивіда як біологічної істоти.

Таким чином, психологічний супровід особистості в умовах потенційної загрози її фізичному та психічному існуванню, акцентовано, полягає у такому.

1. Підвищення життєспроможності особистості за рахунок реалізації її внутрішніх потенціалів (розвиток резильєнтності, стресостійкості, флексибільності тощо).

2. Набуття навичок подолання психологічної травми, емоційного та професійного вигорання.

3. Формування комунікаційних зв'язків особистості з конструктивним соціальним середовищем, з метою позбавлення її потенційних загроз десоціалізації та соціальної депривації.

4. Розвиток навичок продуктивного вербального та невербального поводження з іншими.

5. Підвищення порогу віктимогенної уразливості особистості, формування навичок безпечної поведінки дітей та молоді.

6. Розвиток навичок щодо опанування панічних станів та їх похідних.

7. Проведення освітніх психологічних занять, що передбачають подолання та усунення дефіциту знань щодо негативного впливу стресу та його наслідків, а також шляхів його переборення.

8. Застосування психотерапевтичних заходів (КПТ, логотерапія, арт-терапія, музикотерапія тощо), що спроможні забезпечити позитивне зростання пізнавальних, емоційних і поведінкових компонентів самосвідомості особистості, перебудову її найважливіших властивостей та спроможностей.

9. Проведення фармакотерапії, що спрямована на тамування проявів тривожності, психовегетативної та астеничної симптоматики під наглядом лікарів-психіатрів.

10. Подолання чотирьох типів непродуктивної орієнтації (рецептивну, експлуататорську, накопичувальну, ринкову) та формування продуктивної орієнтації або схильності індивіда до біофілії (вміння виокремлювати «соціальну саркому»).

Треба пам'ятати, що в індивідів, які пережили певну трагедію (наприклад, загибель рідних або близьких), або виявилися свідками загибелі інших людей, або тривалий час знаходилися під тиском життєво-небезпечних обставин (наприклад, обстрілами, переховувалися у бомбосховищах тощо) з'являються нав'язливі страхи, що слабо, або взагалі не контролюються, але, які суттєво обмежують їхню повноцінну життєдіяльність. Все це тисне на їхню соціальну активність та взаємовідносини з оточуючими, що може призводити, як нетривалих непорозумінь, так й тривалих конфліктів з іншими людьми.

Таким чином, психологічний супровід особистості в умовах воєнного часу виявляється багатомодальним і високоамплітудним процесом, що потребує, як професійної підготовки тих, хто його здійснює, так й внутрішнього сприйняття індивідом власного бажання впоратися з фізичними та психічними небезпеками, та не втратити себе.

THE IMPORTANCE OF MOTIVATION IN THE SUCCESS OF STUDENTS' LEARNING ACTIVITIES	60
<i>Войтенко Н. С., Єрмакова А. Ю..</i>	
ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	63
<i>Joana Berger-Estilita</i>	
UNDERSTANDING AND MITIGATING PROFESSIONAL BURNOUT SUNDROME: A COMPREHENSIVE EXPLORATION.....	67
<i>Гарькавець С.О., Волченко Л.П.</i>	
ДО ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	70
<i>Гойда М.О.</i>	
АКТУАЛЬНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ.....	73
<i>Горицька О.В., Єрмаков М. Ю.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМЦІВ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ.....	80
<i>Грінько М.М.</i>	
ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ ДСНС ПІСЛЯ ЇХ УЧАСТІ В ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ.....	84
<i>Данилюк І. В., Курапов А. О., Ягіяєв І. І., Малишева К. О., Льошенко О. А., Литвин С. В.</i>	
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ХЕМОФОБІЇ ТА НЕГАТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ВАКЦИНАЦІЇ.....	90
<i>Жусь О.М.</i>	
ФІНАНСОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПЛАНУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ	95
<i>Загоруйко Н.М.</i>	
КОЛОРАТИВНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТИВНА РЕАЛЬНІСТЬ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇЇ У ПСИХОЛОГІЇ ЛЮДИНИ ТА ЇЇ МОВЛЕННІ	98
<i>Єрмакова С.С.</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРОВАДЖЕННЯ БІОЕТИКИ В ОСВІТНЮ ПРАКТИКУ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	102
<i>Єрмакова С.С., Воронецька Д.О.,</i>	
ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР ОСОБИСТОСТІ ЯК МОДЕРАТОР ЇЇ ПРОФЕСІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.....	105
<i>Єрмакова С.С., Каранфілова О.В.</i>	
РОЗУМІННЯ СВІТУ У ПРОЦЕСІ СВІТОГЛЯДНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	109
<i>Єрмакова С.С., Криворучко В.О.</i>	
ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР ОСОБИСТОСТІ: ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ТА ГЛОБАЛЬНІ КОНТЕКСТИ ІСНУВАННЯ.....	113
<i>Yermak K.</i>	
THE RELATIONSHIP OF PARTNERS IN MARRIAGE AND THEIR IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF THE CHILD	116